

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KAUNO APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2024 m. gegužės d. Nr. 21RE1- (AG1-105/10-2024)
Kaunas

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Beatos Labutytės (pranešėja), Birutės Pranevičienės (posėdžio pirmininkė) ir Dariaus Saveikio,

viešame Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo R. B. skundą atsakovui Aplinkos apsaugos departamentui prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Kauno valdybos rašto panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėjas R. B. Komisijai paduotu 2024-04-12 skundu prašė: 1) panaikinti Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Kauno valdybos 2024-03-12 sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – ir Skundžiamas raštas), 2) įpareigoti Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Kauno valdybą iširti pažeidimą iš naujo.

Pareiškėjas skunde paaiškino, kad 2024-02-19 raštu (toliau - Pranešimas) kreipėsi į Aplinkos apsaugos departamentą (toliau – ir Departamentas, ir atsakovas) su prašymu fiksuoti galimus aplinkosaugos pažeidimus. Pareiškėjas Pranešime nurodė, kad Alytaus rajono savivaldybėje (duomenys neskelbtini), privačiame sklype adresu (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini), Alytaus rajono savivaldybėje (toliau – ir Sklypas), pačioje (duomenys neskelbtini) ežero pakrantėje, buvo vykdomi žemės kasimo ir stumdymo darbai, kurių metu ekskavatoriumi buvo nukasta dalis natūraliai susiformavusi šlaito, o nukasta žemė sunkiąja technika buvo sustumdyta į (duomenys neskelbtini) ežerą, taip per visą sklypo kraštinės, besiribojančios su (duomenys neskelbtini) ežeru ilgį, ežero link iki vieno metro buvo dirbtinai atitraukta kranto linija, o pakrantės reljefas buvo apie 50 cm dirbtinai paaukštintas.

Pareiškėjas 2024-03-12 gavo Departamento Kauno valdybos Skundžiamą raštą, kuriame buvo nurodyta, kad žemės vertimas i ežerą nenustatytas, ežero kranto linija nekeista taip pat buvo nurodyta, kad pagal 2012-03-19 detalų planą, pakrantės apsaugos juosta nenustatyta.

Paaiškino, kad Pranešime buvo nurodyti pakrantėje vykdyti žemės kasimo ir stumdymo darbai, vykdyti pagal visą Sklypo besiribojančios pakrantės ilgį, nėra įtraukti nei į 2012 m. detaliojo plano sprendinius, nei į 2019 m. sprendinius, kai vienas pakrantės sklypas buvo išdalintas į kelis sklypus ir suformuotas minimas Sklypas. Į 2023 m. parengtą Sklypo užstatymo projektą yra įtraukta tik poilsio paskirties pastato ir nesudėtingo statinio - valčių elingo statyba. Vien tik pakrantės apsaugos juostos nebuvimas savaime nesuteikia teisės vykdyti išduotuose leidimuose nenurodytą ūkinę veiklą. Pagal pridėtus dokumentus matyti, kad valčių elingo plotas, esantis virš pakrantės, užima ne daugiau kaip (duomenys neskelbtini) kv. metrų pakrantės zonos, t. y. tik nedidelę dalį su sklypu besiribojančios išstumdytos pakrantės. Visas išstumdytas pakrantės plotas sudaro maždaug (duomenys neskelbtini) kv. metrų. Atsižvelgiant į pridėtą tyrimo medžiagą akivaizdu, kad šie vykdyti

pakrantės reljefo keitimo darbai yra visiškai nesusiję su prieš tai institucijų suteiktais leidimais ir sutikimais. Pagal pridėtą tyrimo medžiagą akivaizdžiai matyti, kad 2024-02-21 dieną atvykęs Alytaus aplinkos apsaugos skyriaus vyriausiasis specialistas J. J. (toliau – pareigūnas) užfiksavo tik tą veiklą, kuriai yra išduoti leidimai, t. y. su poilsio paskirties pastato statybomis susijusius žemės kasimo darbus, bet neužfiksavo pačioje pakrantėje vykdytų neteisėtų darbų, kurie labai akivaizdžiai matosi pareiškėjo pridėtose nuotraukose – tai šlaito nukasimas ir žemių išstumdymas į ežerą, iš viso – apie 200 kv. metrų pažeistos pakrantės.

Pareiškėjo nuomone, Departamento teiginys, esą žemės vertimas į ežerą nenustatytas, neatitinka faktinės situacijos. Pareigūnas, veikdamas aplaidžiai ir neobjektyviai, neužfiksavo akivaizdaus aplinkos apsaugos pažeidimo, t. y. žemių vertimo į ežerą neturint tam leidimų ir dirbtinio kranto linijos pakeitimo, kuris nenumatytas Sklypo planiniuose dokumentuose, tokiu būdu buvo sudarytos sąlygos galimiems pažeidėjams išvengti atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro įsakymą 2014 m. kovo 12 d. Nr. D1-269, II skyriaus 12 punktą, t. y. reljefo ir (ar) žemės paviršiaus ir (ar) geologinių objektų keitimas, žalojimas (toliau – Įsakymas). Sprendžiant pagal tyrimo medžiagoje pateiktas pareigūno fotografijas, jis aplankė tik vieną Sklype vykdomų žemės kasimo darbų vietą, tą, kur darbai yra vykdomi turint leidimus, o vietoje, kurioje yra vykdoma neteisėta veikla, pareigūnas galimai net nebuvo. Nuotrauka, kurioje matyti ežeras, yra daryta tiesiog nuo šlaito (užstatoma rekreacinės paskirties pastatu sklypo dalis yra ant status šlaito), o apatinėje pakrantės dalyje (aiškiai matomoje pareiškėjo nuotraukose) net nesilankė (b. l. 1-2).

Pareiškėjas 2024-05-10 el. laišku (reg Nr. 20R1-401), po atsakovės gauto atsiliepimo, Komisijai pateikė raštą „Dėl skundo medžiagos papildymo“, kuriame prašė papildomai įvertinti aplinkybes dėl pakrantės apsaugos juostos nefiksavimo. Nurodė, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001-11-07 įsakymo Nr. 540 „Dėl Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, pagal aplinkosaugos pažeidimo metu galiojusią ir iki šiol tebegaliojančią redakciją pažeidimo vietoje pakrantės apsaugos juosta yra 10 metrų. Departamento teigimu, apsaugos juosta negalioja, nes detalusis planas patvirtintas dar tuo metu, kai pakrantės apsaugos juosta minėtai teritorijai buvo nenustatyta.

Pareiškėjo nuomone, atsižvelgiant į tai, kad buvo vykdyti pakrantės išstumdymo, šlaito nukasimo ir žemių suvertimo į ežerą darbai, keičiant kranto liniją nebuvo numatyti detalajame plane, pagal kurį vykdomi darbai, šiems nelegaliems darbams pakrantės apsaugos juosta turi galioti, nepaisant to, kad jie vykdyti teritorijoje, kurioje tariamai negalioja minėtas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymas. Kadangi apsaugos juosta galimai galioja, Departamentas nefiksavo pakrantės apsaugos juostos pažeidimo.

Atsižvelgiant į Departamento teiginius, esą tyrimas buvo „pakankamai išsamus“, pareiškėjas atkreipė dėmesį, kad pakrantė buvo fotografuota tik iš toli, iškritus sniegui ir nuo aukšto šlaito, taip, kad nesimatytų pažeidimų.

Pareiškėjo nuomone Departamentas nepateikė jokių fotografijų, kurios paneigtų pareiškėjo pateiktas fotografijas su aiškiai užfiksuotais pažeidimais pakrantėje (b. l. 102).

Atsakovas Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos atsiliepime nurodė, kad atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes skundas turėtų būti atmestas.

Atsakovė atsiliepime paaiškino, kad pareiškėjas 2024-02-19 el. paštu kreipėsi į Departamentą dėl galimo gamtos pažeidimo, nes, jo nuomone, tvarkant sklypą, daromas natūraliai susiformavusio reljefo keitimas, yra nukasta šlaito dalis ir lyginimas sklypo plotas verčiant žemes į ežerą. Taip pat pačiame Sklype daromi keisti natūraliai susiformavusio reljefo keitimo darbai. Prašė išsiaiškinti, ar šie darbai yra teisėti.

Departamentas Skundžiamuoju raštu atsakė pareiškėjui į jo Pranešimą, kuriuo informavo, kad Departamento Kauno valdybos Alytaus aplinkos apsaugos skyriaus pareigūnas, atlikęs tyrimą nustatė, kad „kitos paskirties žemės sklype (naudojimo būdas - rekreacinės teritorijos), unikalus Nr. (duomenys neskelbtini) esančiame (duomenys neskelbtini), Alytaus r. sav., pagal parengtą Poilsio paskirties pastato (duomenys neskelbtini), Alytaus r. sav., statybos projektą (toliau – Projektas) ir Alytaus rajono savivaldybės administracijos 2023-09-05 išduotą leidimą (toliau – ir Leidimas) statyti naują statinį Nr. (duomenys neskelbtini) vykdomi naujo statinio statybos darbai. Nacionalinės žemės

tarnybos prie Aplinkos ministerijos Alytaus skyrius 2023-03-28 davė sutikimą (toliau – ir Sutikimas) statyti ir naudoti laikinąjį nesudėtingą statinį valstybinės reikšmės paviršiniame vandens telkinyje Nr. (duomenys neskelbtini). Pagal minėtą Sutikimą sklypo savininkai planuoja statyti valčių elingą. Pranešime minimoje teritorijoje žemės vertimas į ežerą nenustatytas, ežero kranto linija nekeista. Tyrimo metu aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų nenustatyta. 2012-03-19 detaliuoju žemės sklypo planu „(duomenys neskelbtini)“ ežero vandens telkinio pakrantės apsaugos juosta nenustatyta. Per minėtą sklypą ežero pakrante eis (duomenys neskelbtini) bendrajame plane numatytas viešas dviračių takas ir įsijungs į „„(duomenys neskelbtini)““ ir „„(duomenys neskelbtini)““ turizmo trasas.“

Nurodė faktines aplinkybes, kad 2024-02-19 iš Pareiškėjo Departamentas gavo pranešimą, dėl galimo gamtos pažeidimo, tvarkant Sklypą.

Departamento pareigūnas 2024-02-21 atliko aplinkybių patikrinimą ir surašė 2024-02-21 apžiūros aktą Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – Apžiūros aktas). Apžiūros aktu nustatyta, kad, nuvykus į Pranešime nurodytą vietą, Sklypo unikalus Nr. (duomenys neskelbtini) nustatyta, kad kitos paskirties žemės „(duomenys neskelbtini)“ ežero pakrantėje vykdyti žemės kasimo - stumdymo darbai. Pagal Leidimą vykdyti statybos darbus jame bus statomas poilsio paskirties pastatas. Sklypo savininko bus prašoma pateikti pastato projektą. Vieta fotografuota.

Tikslinant įvykio aplinkybes, buvo gauta papildoma pranešimui nagrinėti medžiaga: raštas iš Nacionalinės žemės tarnybos (toliau – NŽT), projektas, planai ir t. t. Iš gautų duomenų matyti, kad Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos Alytaus skyrius 2023-03-28 davė sutikimą statyti ir naudoti laikinąjį nesudėtingą statinį valstybinės reikšmės paviršiniame vandens telkinyje Nr. (duomenys neskelbtini). Pagal minėtą Sutikimą sklypo savininkai planuoja statyti valčių elingą. Pranešime minimoje teritorijoje žemės vertimas į ežerą nenustatytas, ežero kranto linija nekeista. Tyrimo metu aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų nenustatyta.

Į Pareiškėjo argumentus, nurodytus skunde, pateiktame Komisijai Departamentas nurodė, kad Pranešimo tyrimas buvo pakankamai išsamus (aplinkybės patikrintos vietoje, surašant patikrinimo aktą, fiksuojant faktines aplinkybes (fotografuojant), Pareiškėjas apie atliktus kontrolės veiksmus ir priimtas priemones buvo informuotas pakankamai, kiek tai susiję su pareiškėjo Pranešimu, todėl Skundžiamo rašto panaikinimas ir įpareigojimas atsakovą iš naujo išnagrinėti pareiškėjo skundą, kai nustatytos visos reikšmingos bylai aplinkybės, vien formaliu pagrindu yra netikslingas. Be to, pareiškėjas prie skundo Komisijai nepateikė jokių kitų įrodymų, kitų aplinkybių, kuriomis pareiškėjas grindžia savo reikalavimą (IAGNTĮ 7 str. 2 d. 7 p.) (b. l. 72-75).

Skundas tenkintinas.

Nagrinėjamoje byloje pareiškėjas ginčija Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Kauno valdybos 2024-03-12 sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl galimų pažeidimų žemės sklype“.

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėjas 2023-02-19 el. laišku kreipėsi į Departamentą dėl galimo aplinkosaugos pažeidimo Sklype, kuriame daromas natūraliai susiformavusio reljefo keitimas, yra nukasta šlaito dalis ir ilginamas sklypo plotas, verčiant žemes į ežerą. Taip pat pačiame sklype daromi keisti natūraliai susiformavusio reljefo keitimo darbai, todėl prašoma išsiaiškinti, ar šie darbai teisėti. Buvo pridėtos nuotraukos. (b. l. 95)

Skundžiamu raštu pareiškėjas informuotas, kad Departamento Kauno valdybos Alytaus aplinkos apsaugos skyriaus pareigūnas atliko Pranešime nurodytų aplinkybių patikrinimą ir nustatė, kad kitos paskirties žemės sklype (naudojimo būdas – rekreacinės teritorijos), unikalus Nr. (duomenys neskelbtini) esančiame (duomenys neskelbtini), Alytaus r. sav., pagal Projektą ir Leidimą vykdomi naujo statinio statybos darbai. NMA Alytaus skyrius davė Sutikimą laikino nesudėtingo statinio statybai ir naudojimui valstybinės reikšmės paviršiniame vandens telkinyje Nr. (duomenys neskelbtini). Pranešime minimoje teritorijoje žemės vertimas į ežerą nenustatytas, ežero kranto linija nekeista. Tyrimo metu aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų nenustatyta. Informavo, kad 2012-03-19 detaliuoju žemės sklypo planu (duomenys neskelbtini) ežero vandens telkinio pakrantės apsaugos juosta nenustatyta. Per minėtą sklypą ežero pakrante eis (duomenys

neskelbtini) bendrajame plane numatytas viešas dviračių takas ir įsijungs į „(duomenys neskelbtini)“ ir „(duomenys neskelbtini)“ turizmo trasas (b. l. 91).

Pareiškėjas su Skundžiamu raštu nesutinka ir prašo panaikinti Skundžiamą raštą ir įpareigoti atsakovą atlikti pakartotinį patikrinimą, nurodo, kad tyrimas neišsamus, kad nefiksuoti galimi aplinkosaugos pažeidimai Sklype. Nurodė, jog Sklype buvo daromas natūraliai susiformavusio reljefo keitimas, nukasta šlaito dalis ir sustumdyta verčiant žemes į ežerą, taip dirbtinai atitraukiant kranto liniją į ežerą ir dirbtinai paaukštinant jį 50 cm. Nurodyti pakrantėje vykdyti žemės kasimo ir stumdymo darbai, vykdyti visu su Sklypu besiribojančios pakrantės ilgiu, nėra įtraukti nei į 2012 m. detaliojo plano sprendinius, nei į 2019 m. sprendinius, kai, išdalinus vieną sklypą į kelis, buvo suformuotas minimas Sklypas. Nurodo, jog į 2023 m. parengtą Sklypo užstatymo projektą yra įtraukta tik poilsio paskirties pastato ir nesudėtingo statinio – valčių elingo statyba ir pakrantės apsaugos zonos nebuvimas savaime nesuteikia teisės vykdyti išduotuose leidimuose nenurodytą ūkinę veiklą. Pagal pridėtą tyrimo medžiagą matyti, kad Alytaus aplinkos apsaugos skyriaus pareigūnas, 2024-02-21 atvykęs į vietą, užfiksavo tik tą veiklą, kuriai yra išduoti leidimai, bet neužfiksavo pačioje pakrantėje vykdytų neteisėtų darbų, kurie akivaizdžiai matosi pareiškėjo pridėtose nuotraukose. Pareiškėjas teigia, kad pareigūnas veikė aplaidžiai ir neobjektyviai, nes neužfiksavo žemių vertimo į ežerą, neturint tam leidimų, ir dirbtinio kranto linijos pakeitimo, kuris nenumatytas Sklypo dokumentuose, taip galimai sudarant sąlygas galimiems pažeidėjams išvengti atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2014-03-12 įsakymą Nr. D1-269 „Dėl žalos aplinkai, sunaikinus ar sužalojus gamtinis kraštovaizdžio kompleksus ir objektus, skaičiavimo metodikos patvirtinimo“ antro skyriaus 12 p.

Taigi byloje sprendina, ar Departamentas, vykdydamas jo kompetencijai pavestas funkcijas viešojo administravimo srityje, o būtent – aplinkos apsaugos, tinkamai atliko savo pareigas ir / ar išsamiai ir objektyviai išnagrinėjo pareiškėjo Pranešimą.

VAĮ 2 str. 14 d. nustatyta, kad skundu laikomas asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašo juos apginti. Iš paminėtos VAĮ sąvokos išaiškinimo ir prašymo turinio sprendina, kad Pranešimas vertintinas kaip skundas, kadangi juo buvo siekiama, kad atsakovas atliktų patikrinimą dėl galimai padaryto aplinkosaugos pažeidimo, t. y. savavališko žemių vertimo į ežerą ir dirbtinai keičiamos ežero kranto linijos, tuo pažeidžiant Įsakymą.

Atsakovas į bylą pateikė 2023-02-21 surašytą Sklypo (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini) Apžiūros aktą, atlikus apžiūrą ir surašius 2024-02-21 Departamento Kauno valdybos Alytaus aplinkos apsaugos skyriaus pareigūnui (b. l. 76-77).

Apžiūros akte pažymėjo, kad Departamento Kauno valdybos Alytaus aplinkos apsaugos skyriuje 2024-02-20 buvo gautas pranešimas Nr. „(duomenys neskelbtini)“, kad žemės sklype (duomenys neskelbtini), Alytaus r. sav., „(duomenys neskelbtini)“ ežero pakrantėje tvarkant sklypą, vykdomi žemės darbai galimai pažeidžiant teisės aktų reikalavimus.

Apžiūros metu nustatyta, kad Sklype, „(duomenys neskelbtini)“ ežero pakrantėje, vykdyti žemės kasimo - stumdymo darbai. Pagal Leidimą vykdyti statybos darbus jame bus statomas poilsio paskirties pastatas. Sklypo savininko bus prašoma pateikti pastato projektą (b. l. 76-77). Prie apžiūros akto pridėta tris fotonuotraukos (b. l. 78-80).

Atsakydamas į Pranešimą, viešojo administravimo subjektas, vadovaudamasis atliktų veiksmų rezultatais, užfiksuotais Apžiūros akte, priėmė Skundžiamą raštą, kuriuo informavo pareiškėją apie atlikto patikrinimo rezultatus, todėl Skundžiamas raštas kartu su Apžiūros aktu vertinamas kaip vientisas individualus administracinis aktas.

Komisija pažymi, kad nagrinėjamu atveju atsakovo veikimas ir jo kompetencijai priskirtinų klausimų sprendimas yra sietinas su institucijos veikimu viešojo administravimo srityje, todėl jos veiklai yra taikytinos ir VAĮ normos.

Asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo tvarka reglamentuota VAĮ 11 str. Šio straipsnio 1 d. nustatyta, jog asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintas taisykles. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875, 37 p. numatyta, kad į skundus atsakoma laikantis VAĮ

nustatytos tvarkos. Viešojo administravimo subjektai savo veikloje turi vadovautis principais, nurodytais VAĮ 3 str. 1 d., nagrinėjamos bylos atveju aktualus *išsamumo* principas, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį (5 p.); objektyvumo principas, kuris reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs (9 p.); proporcingumo principas, kuris reiškia, kad administracinio sprendimo mastas ir jo įgyvendinimo priemonės turi atitikti būtinus ir pagrįstus administravimo tikslus (10 p.).

VAĮ 10 str. 5 d. yra nustatyta, kad administraciniame sprendime turi būti nurodytas administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės, taip pat motyvai.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo (toliau – ir Aplinkos apsaugos įstatymas) 31 str. numato, kad Lietuvos Respublikoje aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų įgyvendinimo kontrolę atlieka aplinkos apsaugos valstybės kontrolės pareigūnai šio įstatymo, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo (toliau – Kontrolės įstatymas), Lietuvos Respublikos miškų įstatymo, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo ir kitų aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų nustatyta tvarka. Pagal Aplinkos apsaugos įstatymo 1 str. 2 p., aplinkos apsauga – aplinkos saugojimas nuo fizinio, cheminio, biologinio ir kitokio poveikio ar pasekmių, atsirandančių įgyvendinant planus ir programas, vykdančią veiklą ar naudojant gamtos išteklius, o 3 p. – gamtos ištekliai yra gyvosios ar negyvosios gamtos elementai (augalija, gyvūnija, įskaitant ir buveines, vanduo, žemė (jos paviršius ir gelmės), kuriuos žmogus naudoja arba gali naudoti savo reikmėms.

Kontrolės įstatymo 6 str. numatyta, jog aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvoje vykdo Departamentas. Paminėto įstatymo 3 str. 1 d. numatyta, jog siekdami užtikrinti teisėtumą ir teisėtumą aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityje, aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdanči institucija ir aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai, be kita ko: 1) organizuoja ir vykdo prevencinę veiklą, kuria siekiama, kad fiziniai ir juridiniai asmenys laikytųsi įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą, reikalavimų; 2) kontroliuoja, ar teisėtai, laikantis įstatymų ir kitų teisės aktų, fiziniai ir juridiniai asmenys naudoja žemės, žemės gelmių, paviršinių ir požeminių vandenių, aplinkos oro, augalijos (įskaitant miškus), gyvūnijos (įskaitant žuvų išteklius) bei kitus gamtos išteklius; 4) kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys vykdo savo pareigą saugoti aplinką; 7) kontroliuoja, kaip įgyvendinamos aplinkos apsaugos programos ir priemonės; 9) taiko aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidėjams šiame ir kituose įstatymuose nustatytas teisinio poveikio priemones – nustatyta tvarka skiria administracines nuobaudas (įstatymų nustatytais atvejais perduoda medžiagą teisėsaugos institucijoms spręsti klausimą dėl kaltų asmenų patraukimo baudžiamojon atsakomybėn) ir ekonomines baudas, taiko kitas įstatymų nustatytas teisinio poveikio priemones; 19) kai yra pagrindas manyti, kad viešasis interesas pažeistas aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityje, kreipiasi į teismą dėl viešojo intereso gynimo.

Aplinkos apsaugos valstybinė kontrolė grindžiama principais, nustatytais Kontrolės įstatymo 4 str. Paminėtini: 1) prevencijos principas – užkirsti kelią aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimams, siekti išvengti neigiamo poveikio aplinkai; 3) sprendimų priėmimo savarankiškumo ir pareigūnų asmeninės atsakomybės už priimtus sprendimus principas – aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai sprendimus pagal savo kompetenciją priima savarankiškai ir asmeniškai už juos atsako; 4) atsakomybės neišvengiamumo principas – aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijos ir pareigūnai turi siekti, kad kiekvienas asmuo, padaręs aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimą, būtų nustatytas, patrauktas atsakomybėn, teisingai ir laiku nubaustas, visiškai atlygintų aplinkai padarytą žalą bei pašalintų pažeidimo sukeltas neigiamas pasekmes; 5) objektyvumo principas – sprendimų priėmimas ir kiti aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijų ir pareigūnų veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; 7) viešumo principas – visuomenei turi būti prieinama informacija apie atliktus patikrinimus, jų rezultatus ir

aplinkos apsaugą bei gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidėjams taikytas poveikio priemonės, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus.

Departamento paskirtis – siekiant užtikrinti teisėtumą ir teisėtvarką aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityje vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę (Aplinkos apsaugos departamento nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018-04-06 įsakymu Nr. D1-27 (toliau – ir Nuostatai)). Viena iš Departamento, turinčio užtikrinti teisėtumą ir teisėtvarką aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityje vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, veiklos funkcijų yra pagal kompetenciją nustatyta tvarka nagrinėti juridinių ir fizinių asmenų skundus, pranešimus ir prašymus (Nuostatų 10.31 pp.), be to, Departamentas organizuoja ir vykdo prevencinę veiklą, kuria siekiama, kad fiziniai ir juridiniai asmenys laikytųsi įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą, reikalavimų (Nuostatų 10.2 pp.), kontroliuoja, ar teisėtai, laikantis įstatymų ir kitų teisės aktų, fiziniai ir juridiniai asmenys naudoja žemės, žemės gelmių, paviršinių ir požeminių vandenų, aplinkos oro, augalijos, gyvūnijos bei kitus gamtos išteklius (Nuostatų 10.3 pp.).

Ginčui aktualios Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo (toliau – SŽNSĮ) nuostatos, kurios nustato specialiąsias naudojimo sąlygas paviršinių vandens telkinių pakrantės juostose. SŽNSĮ 100 str. 4 p. numatyta, kad paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostose draudžiama statyti statinius ir įrengti įrenginiu, išskyrus atvejus, kai: a) statomi identiški buvusios sodybos pastatai ir jų inžineriniai statiniai; b) statomi ir (ar) įrengiami hidrotechnikos statiniai, vandens matavimo stotys, vandens paėmimo ir išleidimo į vandens telkinius įrenginiai ir statiniai, požeminio vandens vandenvietės, informaciniai ženklai, stendai, pėsčiųjų takai, paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juosta kertantys keliai ir inžineriniai tinklai, sodybose ar prie jų – lieptai, uostuose ir prieplaukose – jų statiniai, prie vidaus vandenų kelių – vidaus vandenų transporto priemonių degalų papildymo statiniai ir (ar) įrenginiai; c) *statomi elingai, numatyti savivaldybės ar jos dalies bendrajame plane ir (ar) saugomos teritorijos specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose nustatytoje rekreacijai skirtoje teritorijoje*; d) statomi ir (ar) įrengiami nesudėtingi paplūdimių statiniai ir (ar) įrenginiai, kurių sąrašą nustato aplinkos ministras; e) draustiniuose, valstybiniuose parkuose ir biosferos rezervatuose – statomi savivaldybės ir vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentuose ir (ar) šių saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose numatyti su jų steigimo tikslais susiję statiniai; f) statomi ir (ar) įrengiami statiniai ir (ar) įrenginiai, skirti naudingųjų iškasenų išgavimui iš paviršinio vandens telkinio dugno pagal patvirtintus žemės gelmių naudojimo planus; 5) rekonstruojant pastatus, didinti pastato tūrį ir (ar) pastatu užstatytą plotą.

Iš Skundžiamo rašto turinio ir Apžiūros akte nustatytų faktinių aplinkybių matyti, kad Sklype (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), pagal parengtą Poilsio paskirties pastato Sklype statybos projektą ir Alytaus rajono savivaldybės administracijos 2023-09-05 išduotą leidimą Nr. „(duomenys neskelbtini)“ statyti naują statinį vykdomi naujo statinio statybos darbai. NŽT Alytaus skyrius 2023-03-28 davė sutikimą statyti ir naudoti laikinąjį nesudėtingą statinį valstybinės reikšmės paviršiniame vandens telkinyje Nr. „(duomenys neskelbtini)“. Pagal Sutikimą planuojama statyti valčių elingą. (duomenys neskelbtini) bendrajame plane numatytas viešas dviračių takas, kuris turėtų būti įjungtas į „„(duomenys neskelbtini)““ ir „„(duomenys neskelbtini)““ turizmo trasas. Atsakovas atsiliepiame nurodo, jog Pranešime minimoje teritorijoje žemės vertimas į ežerą nenustatytas, ežero kranto linija nekeista, tačiau prie Apžiūros akto pridėtose nuotraukose matoma, kad pareigūno fotografuota iš toli, nuo aukšto kranto šlaito, pati pakrantė nėra nufotografuota ir neužfiksuotas. Pareiškėjo atsiųstame 2024-05-09 el. laiške „Dėl skundo medžiagos papildymo reaguojant į atsakovo atsiliepiamą“ pridėtose nuotraukose aiškiai matoma sustumtos žemės bei galimas kranto reljefo keitimas. Taip pat atsakovas Skundžiamame rašte pabrėžia, jog tyrimo metu aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų nenustatyta. Kaip jau minėta, ginčui aktualioje teisės normoje (SŽNAI 100 str. 4 p.) yra numatyta, kad paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostose draudžiama statyti statinius ir įrengti įrenginius, išskyrus, kai statomi elingai, numatyti savivaldybės ar jos dalies bendrajame plane ir / ar saugomos teritorijos specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose nustatytoje rekreacijai skirtoje teritorijoje. Kitiškai taip pat vertintina, jog apsiribota tik „jog tyrimo metu aplinkos apsaugą reglamentuojantys teisės aktų pažeidimų nenustatyta“. Paminėtina, kad Lietuvos administracinio

teismo praktikoje laikomasi pozicijos, jog administracinis teismas, spręsdamas administracinius ginčus, neturi pareigos už viešojo administravimo subjektą parinkti teisinį kvalifikavimą, ir po to pats tą teisinį kvalifikavimą vertinti. (*Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016-08-02 nutartis administracinėje byloje Nr. A-2617-575/2016*). Pagal Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 31 str. 3 d., Komisija, kaip ir kitos institucijos, yra saistoma pareigos atsižvelgti į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimuose ir nutartyse esančius įstatymų ir kitų teisės aktų taikymo išaiškinimus. Atsižvelgdama į tai, Komisija sprendžia, kad ginčijamo Skundžiamo rašto turinys ir teisinių bei faktinių argumentų stoka neatitinka motyvų išdėstymo aiškumo ir pakankamumo reikalavimų. Šie Skundžiamo rašto trūkumai laikytini esminiais, sukliudę pareiškėjui suprasti jo esmę, faktines aplinkybes bei teisinį įvertinimą konkretaus atvejo kontekste.

Komisija, įvertinusi byloje surinktų įrodymų visumą, ginčo klausimą reglamentuojančius teisės aktus bei Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, konstatuoja, kad ginčijamas atsakovės Skundžiamas raštas yra nepagrįstas konkrečiomis teisės aktų nuostatomis, faktinėmis aplinkybėmis. Tuo remiantis, daroma išvada, kad Skundžiamas raštas neatitinka VAI 3 str. 5 p. įtvirtinto išsamumo principo ir VAI 10 str. 5 d. nuostatų, todėl yra pagrindas panaikinti Skundžiamą raštą. Panaikinus Skundžiamą raštą, atsakovui kyla teisinė pareiga iš naujo išnagrinėti pareiškėjo Prašymą ir dėl jo priimti administracinį sprendimą.

Vadovaudamasi Lietuvos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 14 str. 4 d., 19 str., 20 str. 1 d. 3 p. ir 22 str., Komisija

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjo R. B. skundą tenkinti.

Panaikinti Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Kauno valdybos 2024-03-18 raštą Nr. „(duomenys neskelbtini)“ „Dėl galimų pažeidimų žemės sklype“.

Įpareigoti Aplinkos apsaugos departamentą prie Aplinkos ministerijos pareiškėjo 2024-02-20 prašymą išnagrinėti iš naujo.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos bylos šalys turi teisę apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas

Birutė Pranevičienė

Komisijos nariai

Beata Labutytė

Darius Saveikis